

Eva Tency Nilsson
Yrkesrevisor
Certifierad kommunal revisor
044-309 33 07
evatency.nilsson@skane.se

Datum 2015-08-25
Dnr 1500589

1 (3)

Regionstyrelsen
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Sjukvårdsnämnderna SUS, Sund
och Kryh

Granskning av Etik och prioriteringar (rapport nr 4 - 2015)

Revisorerna har genomfört en granskning av hur Region Skåne arbetar med etik och prioriteringar samt bedömt hur olika ersättningsystem inverkar på styrningen i enlighet med de etiska principerna¹. KPMG AB har biträtt i granskningsarbetet och upprättat bifogad rapport. Kontaktperson från revisorskollegiet har varit Lars-Olof Olsson med Eva Tency Nilsson som projektledare från revisionskontoret. Granskningen har omfattat perioden april till och med juli. Förutom det regionövergripande perspektivet omfattas samtliga sjukvårdsförvaltningar.

Granskningens bedömning är att det inte finns några **regionövergripande regler** för hur det lokala prioriteringsarbetet ska utformas. Däremot finns det regionala stödfunktioner för prioriteringsarbetet genom t.ex. HTA-enheten², läkemedelsrådet, regionens etiska råd och det nybildade Prioriteringsrådet. Ett instrument för professionell prioritering är också de kunskapsunderlag som återfinns i Socialstyrelsens nationella riktlinjer samt i SBU:s³ värderingar av nya metoder. Granskningen kan inte bedöma i vilken grad de satsningar/prioriteringar som görs tar hänsyn till de etiska principerna i hälso- och sjukvårdslagen och hur dessa avspeglas i ersättningsystemet. Enligt riksdagens beslut år 1997 ska prioriteringarna göras öppet, vilket alltså inte kan sägas ske idag. Däremot kan sägas att de grundläggande etiska principerna är synliga och formulerade i styrande dokument men att kopplingen till fattade beslut och satsningar är ottydligt formulerade.

---

¹ Etiska principer för prioritering finns formulerade i det av riksdagen antagna regeringsförslaget Prioriteringar inom hälso- och sjukvården (prop. 1997/98:60).

² Health Technology Assessment (utvärdering av metoder och tekniker i hälso- och sjukvården).

³ Statens beredning för medicinsk och social utvärdering.

Det finns ingen speciell organisation för prioriteringar/etiska frågeställningar i regionens linjeorganisation. Ansvar för spridning av gällande prioriteringar sker i huvudsak genom sedvanliga kanaler och uppdrag i respektive förvaltning.

Det finns en framtagen modell för hur prioriteringar ska ske på ett mer strukturerat sätt i samband med regionens budgetprocess med utgångspunkt från behovsanalyser. Bedömningen är att den etiska analysen i den processen bör förstärkas och fördjupas.

Arbetet med prioriteringar och etik inom regionen skiljer sig åt mellan de olika förvaltningarna. Det är endast Skånes universitetssjukvård (SUS) som har en förvaltningsövergripande organisation för etik. Inom Kryh beslutades i maj 2015 att en motsvarande organisation ska skapas inom förvaltningen. Vid övriga förvaltningar finns det lokala etiska råd utifrån verksamheternas engagemang och intresse.

Vidare görs bedömningen att medborgarperspektivet i prioriteringsarbetet bör stärkas. En förutsättning för att få acceptans för prioriteringar är en väl-informerad allmänhet som fått möjlighet att yttra sig.

Prioriteringsrådet har ingen formell koppling till Region Skånes politiska organisation. Det vore värdefullt om det fanns en tydligare koppling mellan den politiska organisationen och Prioriteringsrådet för att öka kunskapen om de prioriteringsdilemman som vården har.

I den modell om hur rekommendationer från Prioriteringsrådet ska hanteras beskrivs att rekommendationer som innebär ekonomiska konsekvenser ska lyftas till Hälso- och sjukvårdsnämnden. Granskningens bedömning är att även rekommendationer som har starka etiska konsekvenser bör lyftas till den politiska nivån. Det finns en risk att kostnadseffektivitetsprincipen får företräde före människovärdesprincipen och behovs- och solidaritetsprincipen om endast de ekonomiska konsekvenserna lyfts fram som prioriteringsdilemman för den politiska nivån. En annan risk är risken för överbehandling, t.ex. att trycket från anhöriga om att fortsätta behandla en patient även om det i ett etiskt perspektiv varit bättre med enbart palliativ vård.

Granskningen har bland annat identifierat följande **förbättringsområden**:

1. Utveckling av metoder för att ytterligare involvera patienter och medborgare i prioriteringsarbetet
2. Prioriteringsrådets koppling till den politiska organisationen
3. Organisation för ordnat införande av nya metoder och för det förvaltningsövergripande etiska arbetet och etiska ombud i verksamheterna
4. Sjukvårdsnämndernas involverande i prioriteringsarbetet
5. Systematiska arbetet i budgetprocessen avseende vägledning om vilka behandlingar och metoder som det bör satsas resurser på i verksamheterna

Revisorerna begär svar på rapporten och särskilt områdena ovan. Vilka åtgärder planeras för att uppnå dessa förändringar, och hur ser tidplanen ut för detta? Styrelsen och nämnderna uppmanas att svara utifrån sina perspektiv och uppdrag.

Vi emotser svar senast 2015-10-30.

För revisorskollegiet

Lars-Erik Lövdén
Ordförande

Johan Rasmusson
Revisionsdirektör